

LITERATURA

1. Britton N. L. and Brown H. A. An Illustrated Flora of the Northern United States, Canada a. the British Possessions; vol. III, New York, 1898.
2. Coste A. Flore descriptive et illustrée de la France; vol. III, Paris, 1937.
3. Flora SSSR, t. XXI; Moskwa—Leningrad, 1954.
4. Hegi G. Illustrierte Flora von Mittel-Europa; B. V, T. 4, München.
5. Kołdowski M., Wysocka - Rumińska A., Tałałaj S. i Wiszniewski J. Rośliny olejkowe i olejki naturalne; Warszawa 1955.
6. Leszczuk T. J. Agrotechnika osnovnych efirno-maslicznych kultur; Moskwa, 1948.
7. Schmalhausen I. Flora średniej i jużnoj Rossii, Kryma i Siewiernogo Kawkaza; t. II, Kijew 1895.

ANDRZEJ MICHALSKI

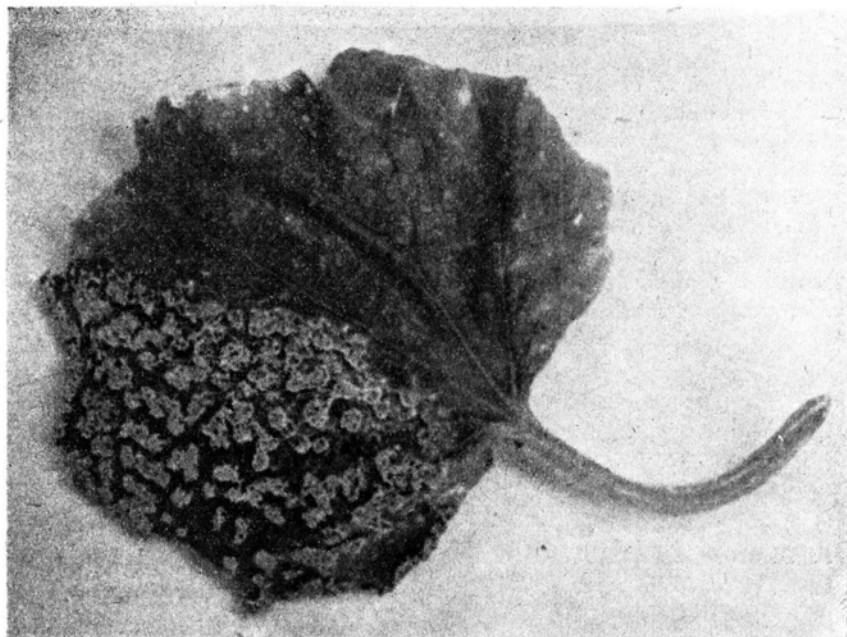
PHYSARUM GYROSUM ROST. NA OGÓRKACH (*CUCUMIS SATIVUS* L.)

Ogród Botaniczny IHAR w Bydgoszczy

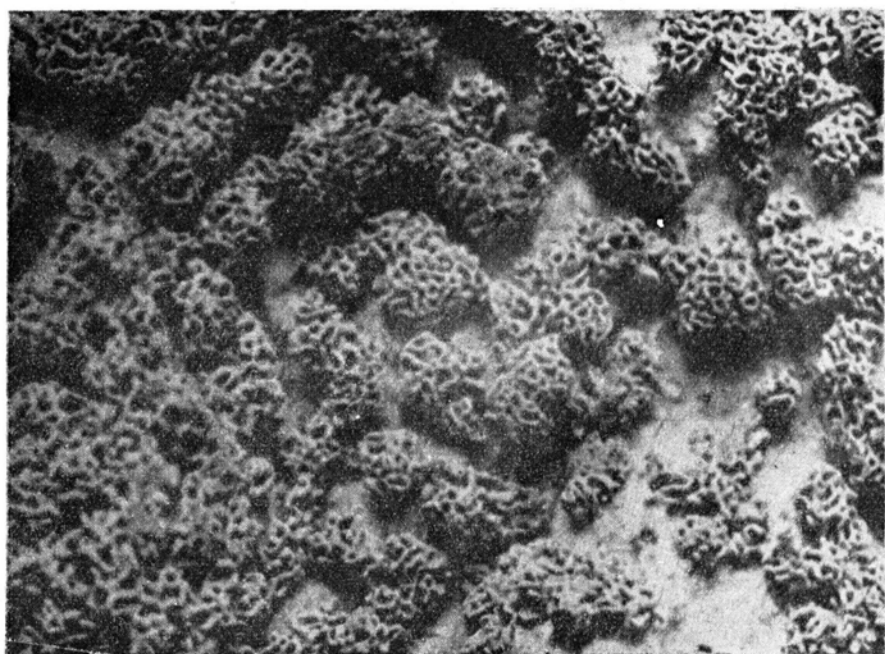
W pierwszej połowie czerwca roku 1956, w kulturach inspektowych Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa oraz Ogródu Botanicznego Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Bydgoszczy — zaobserwowano ciekawe zjawisko wystąpienia na ogórkach odmiany «Delikates» śluzowca *Physarum gyrosum* Rost. (*Myxomycetes*). Śluzowiec ten nie stanowiłby może żadnej atrakcji, gdyby nie wystąpił masowo (kilka okien inspektowych) na żywym organizmie ogórka, usadawiając się na jego nadziemnych organach, a więc na łodygach, ogonkach liściowych, liściach (ryc. 1 i 2), pąkach kwiatowych, kwiatach oraz owocach i pokrywając sobą ich powierzchnie niekiedy w ponad 50%. Kilkudniowy rozwój śluzowca od śmietankowo i biało-żółtawego plazmodium do wytworzenia stadium owocowania, odbywający się na powierzchni rośliny-gospodarza przybrał dość groźny wygląd. W końcowym okresie wegetacji można było zauważyć śluzowiec, wprawdzie w znikomych ilościach, bezpośrednio na ziemi kompostowej tuż obok rosnących ogórków, jak również na drewnianej ramie skrzyni inspektowej. Po zniknięciu śluzowca, co nastąpiło wnet po skruszeniu ciał owocowych i wysypaniu się zarodników, nie stwierdzono szkód.

Sporangia *Physarum gyrosum* Rost. są siedzące, szaro-sinawe lub szaroczerwono-popielate, ukształtowane są one w pokręcone rurkowate skupienia (plazmodiokarpia), wypełnione włósną i zarodnikami. Zarodniki są bladobrązowo-fioletowe, kuliste i delikatnie kolcowate o średnicy 8—9 mikronów.

Przytaczam niektóre dane z literatury fitopatologicznej o śluzowcach występujących na roślinach. Typowych pasożytów wśród śluzowców nie

Ryc. 1. *Physarum gyrosom* Rost. na liściu ogórka

Ryc. 2. *Physarum gyrosom* Rost. (powiększenie kilkakrotne)

spotyka się, a ewentualnie szkody przez nie wyrządzane są bardzo nieznaczne. Zwalcza się je przez mechaniczne usuwanie i spalanie, jak również na drodze chemicznej przez opylanie plazmodium sproszkowaną siarką lub opryskiwanie 1% cieczą bordoską względnie burgundzką. Gutnier i inni (2) notuje występowanie *Physarum gyrosum* Rost. oraz *Ph. sinuosum* Weinm. na ogórkach, Garbowski (1) wymienia innego śluzowca *Leocarpus fragilis* Rostaf. na gałązkach sosny, Pape (4) podaje występowanie *Physarum gyrosum* Rost., *Fuligo septica* Gm., *Mucillago spongiosa* Morg. oraz *Didymium amellus* Morg. na roślinach ozdobnych, uprawianych w inspekcje lub szklarni (*Asparagus* sp., *Begonia* sp., *Cyclamen* sp i inne.).

LITERATURA

1. Garbowski L., 1932. Spostrzeżenia nad chorobami roślin uprawnych w Wielkopolsce i na Pomorzu w okresie 1928—1931. Prace Wydz. Chor. Rośl. PINGW. Bydgoszcz.
2. Gutnier Ł., Dobrożrakowa T., Lietow A., Stiepanow K., 1937. Opriedielitel boliezniej rastenij po wniesnim priznakam. Moskwa.
3. Lister A., 1931. A monograph of the *Mycetozoa*. London.
4. Pape H., 1936. Die Praxis der Bekämpfung von Krankheiten und Schädlingen der Zierpflanzen. Berlin.

RECENZJE

Karel Cejp «Oomycetes I» (Flora ČSR, seria B, 2) Nakladatelství Českoslov. Akad. Věd. Praha 1959, 475 pp, 168 fig. Nakład 1750 egz. Cena 52,40 koron.

Z prawdziwą przyjemnością spieszę zasygnalizować, że ukazał się drugi tom wielkiego wydawnictwa «Flora ČSR», z serii mikologiczno-lichenologicznej, zatytułowany «Oomycetes I».

Autorem tego dzieła jest prof. dr. Karel Cejp który zawarł w nim swój 25-cioletni dorobek, naukowy dotyczący tej grupy grzybów.

Prof. Cejp opracowaniem swym objął część grzybów wodnych w liczbie 155 gatunków zaliczanych do rzędów *Saprolegniales*, *Leptomitales* i *Lagenidiales*. Pracę tę oparł autor przede wszystkim na materiale zbieranym dotychczas w Czechach, na Morawach i w Słowacji. Uwzględni on również odpowiednie gatunki grzybów znajdujących w środkowej Europie, a także północno-amerykańskie, występowanie których w liczbie 27 stwierdzono na obszarze Czechosłowacji, a w liczbie 12 w innych krajach europejskich. Tylko 40 gatunków amerykańskich do dziś dnia nie znaleziono w Europie, a 35 europejskich — w Ameryce Północnej.

Opracowanie materiału jest bardzo staranne, opisy obszerne, synonimika starannie zestawiona, literatura podana szczegółowo. Przy każdym gatunku przedstawione zostały w kilku zdaniach warunki ekologiczne środowiska, w którym żyje dany grzyb, oraz jego ogólne rozprzestrzenienie światowe; szczegółowo zostały wyliczone wszystkie znane stanowiska w Czechosłowacji.

Większość rysunków lub fotografii, których jest łącznie 168, została wykonana przez autora.

Podobnie jak jest w poprzednim tomie (*Gasteromycetes*) do wszystkich podpisów pod rycinami dodane są łacińskie tłumaczenia; również po łacinie podane klucze zostały umieszczone na końcu dzieła na 50 stronicach tekstu.

«Oomycetes I» jest dziełem bardzo wartościowym, tym bardziej, że zostało przygotowane przez specjalistę takiej miary, jakim jest prof. K. Cejp. Będzie ono stanowiło wielką pomoc dla wszystkich mikologów, którzy zechcą bliżej zaznajomić się z interesującym światem grzybów wodnych.